

Školní vzdělávací program školní družiny

Je vytvořen jako součást ŠVP ZV 01092007 ZŠ A MŠ Větrní, Školní 232, 382 11 Větrní, IČ: 00583642

1. CHARAKTERISTIKA ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

- důležitý výchovný partner rodiny a školy
- plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání účastníků zájmového vzdělávání
- má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů
- rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence

Uplatňujeme společný přístup, nové formy učení s využitím modelových situací. Náměty jsou sdružovány do bloků. Nezbytnou součástí ŠVP jsou i očekávané výsledky - kompetence - znalosti, dovednosti, postoje a schopnosti. Mají význam pro individuální i společenský rozvoj účastníka a silně ovlivňují všechny stránky jeho osobnosti.

2. PODMÍNKY PŘIHLAŠOVÁNÍ A ODHLAŠOVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ

- školní družina je určena pro účastníky 1. stupně ZŠ, předávání informací rodičům, přihlašování a odhlašování účastníků ŠD zajišťuje vychovatelka příslušného oddělení
- družina organizuje zájmové vzdělávání pro účastníky přihlášené k pravidelné docházce
- odchod účastníků z družiny se řídí požadavky rodičů, vymezenými na zápisním lístku, aktuální změna nebo nepřítomnost je doložena písemnou formou
- o ukončení vzdělávání ve ŠD smí požádat písemnou formou zákonný zástupce účastníka.
- pobyt účastníků a vzájemné předávání jsou organizačně zajištěny
- družina nezodpovídá za bezpečnost účastníka v případě jeho samovolného odchodu bez písemného sdělení rodičů nebo vědomí vychovatelky
- školní družina dodržuje **Vnitřní řád** školní družiny

3. PODMÍNKY PRO ÚČASTNÍKY VE ŠVP

Při vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami úzce spolupracuje vychovatelka ŠD se školou, především při stanovení vhodných forem integrace a forem práce. Je seznámena se závěry odborného posudku účastníka, vydaného školským poradenským zařízením. Taktéž probíhá intenzivní spolupráce s rodiči u účastníků se zdravotním znevýhodněním. Je zohledněno přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit, vycházek. Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu účastníka.

4. POPIS MATERIÁLNÍ PODMÍNEK

- inspirující, nestresující prostředí
- účelově vybavené prostory družiny s možností kreativního uzpůsobení
- možnost využívání prostor školy (tělocvična, počítačová učebna s interaktivní tabulí, cvičná kuchyňka, sportovní areál a školní zahrada)

- vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání - vychovatelka vybírá věkově přiměřenou činnost, při které nedojde ke zranění účastníků
- stravovací návyky a pitný režim - vychovatelka dbá na hygienu a kulturu stolování, dohlíží na pitný režim (nápoj ve školní jídelně, vlastní)
- zdravé prostředí - podle platných norem, tj. dle vyhlášky ministerstva č. 410/2015 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání mladistvých (vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, vhodný nábytek, hygienické vybavení prostorů)
- bezpečné pomůcky - vychovatelka dbá na používání věkově přiměřených pomůcek
- ochrana před úrazy a eliminace nebezpečných situací - vychovatelka eliminuje možné úrazy proškolením na začátku školního roku a opakováním během školního roku. Svým pedagogickým působením neustále nabádá k dodržování bezpečnosti, účastníky má neustále v zorném poli
- označení nebezpečných předmětů - vychovatelka seznámí účastníky s provozními řády využívaných prostor - škola, ŠJ, ŠD, tělocvična, školní hřiště, zahrada
- bezpečnost silničního provozu - mimo budovy ZŠ a ŠD zodpovídá vychovatelka za 25 účastníků. Účastníci jsou na začátku roku poučeni o bezpečnosti silničního provozu, během roku je

poučení opakováno. Pokud dojde k situaci, že se počet dětí navýší nad 30, je pověřena doprovodem dětí další osoba

- dostupnost prostředků první pomoci - školní družina je vybavena dostupně umístěnou lékárníčkou PP

Psycho-sociální podmínky

- pohoda prostředí a příznivé sociální klima - vychovatelka vede k otevřenosti a partnerství, komunikaci, úctě, toleranci, uznání, empatii a pomoci druhému
- respektování potřeb jedince - vychovatelka organizuje činnost vycházející ze zájmů účastníků
- věková přiměřenost a motivující hodnocení - vychovatelka respektuje individualitu účastníků. Hodnotí je v souladu s jejich možnostmi
- ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy - vychovatelka se pedagogickým působením snaží zabránit socio-patologickým jevům
- spoluúčast na životě zařízení - vychovatelka preferuje společné plánování činnosti, vlastní podíl účastníků na případném řízení a následném hodnocení
- včasná informovanost - vychovatelka včas informuje účastníky a jejich zákonné zástupce o činnostech ve školní družině

7. CÍLE ŠVP ŠKOLNÍ DRUŽINY

- vedení účastníků k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
- rozvoj osobnosti člověka
- získání všeobecného vzdělávání a přehledu
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod, úmluva o právech účastníka, každý má svá práva, ale i povinnosti
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národní, kulturní, jazykové a náboženské skupině
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů
- poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a ochraně zdraví
- podněcování k poznání a rozvíjení vlastních schopností v souladu s reálnými možnostmi a uplatňování jich spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

Cílem je vytvořit zdravou osobnost, odolnou vůči negativním vlivům, připravenou pro život ve stávající společnosti. Prostřednictvím volnočasových aktivit vybavit jedince žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

8. DÉLKA VZDĚLÁVÁNÍ

Školní družina ve svém vzdělávacím cyklu zahrnuje plán vzdělávání žáků 1. stupně ZŠ. Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno po dobu 10 měsíců daného školního roku. Provoz školní družiny stanovuje Vnitřní řád školní družiny.

FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

Dobu, kterou účastníci pobývají ve školní družině, mohou využívat k rozvíjení svých vlastních zájmů. Zájmové vzdělávání obsahují tyto další činnosti:

Pravidelná činnost

- je dána skladbou zaměstnání, kterou si každá vychovatelka vytvoří dle věkových složení a rozvrhu účastníků svého oddělení

Spontánní činnost

- četba, poslechové činnosti, klidové zájmové činnosti, samostatná četba knih a časopisů, relaxace na koberci, rozhovory s účastníky, spontánní činnost ranních a koncových družin

Odpočinková činnost

- klidové hry a klidové zájmové činnosti (odstranění únavy po obědě)

Rekreační činnosti

- aktivní odpočinek, tělovýchovné a pohybové aktivity, výtvarné a rukodělné, dramatické, přírodovědné a vlastivědné činnosti, hudba, zpěv, tanec

Zájmové činnosti

- řízená kolektivní nebo individuální činnost, organizované nebo spontánní aktivity

Příprava na vyučování

- tematické vycházky a didaktické hry, vypracování domácích úloh

Příležitostné akce

- významnější akce - divadlo, besídky, přednášky, návštěva knihovny, aj.

Školní družina není pokračováním vyučování, má svá specifika - odpočinek, rekreaci i zájmové činnosti. Tomu odpovídá i náplň odpoledních činností. Činnosti jsou motivovány potřebami účastníků a cíleně mířeny do různých oblastí.

9. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ A ČASOVÝ PLÁN

Navazuje na Školní vzdělávací program a vychází z něj. Školní družina se při tvorbě ŠVP nejvíce inspirovala kapitolou Člověk a jeho svět, která je stanovena pro 1. stupeň ZŠ.

Člověk a jeho svět

1. **Místo, kde žijeme** - poznání nejbližšího okolí, život v rodině, ve škole, ve společnosti, vycházky do okolí, orientace v terénu, návštěva významných míst v regionu a seznamování s lidovými zvyky. Besedy o našem okolí. Dopravní výchova-bezpečnost na cestě do školy a vycházkách. (Kompetence činnostní a občanské).
2. **Lidé kolem nás** - osvojení vhodného chování a vystupování, slušná mluva a základy společenského chování na různých místech a daných situacích besedy a scénky. Předcházení šikaně. (Kompetence k řešení problému, komunikativní, sociální).
3. **Lidé a čas** - budování správného režimu dne a jeho dodržování, učit děti s časem nakládat a vážit si ho, využití volnočasových aktivit. Besedy, vlastní výroba časových plánů, rozvrhů. (Kompetence k trávení volného času)

4. **Rozmanitosti přírody** - pozorování rozmanitostí a proměnlivostí živé a neživé přírody, vycházky a pobyty v přírodě, studování encyklopedií, výstavky přírodnin, poznatky z cest, péče o pokojové rostliny, ekologická výchova - ochrana přírody. (Kompetence k učení)
5. **Člověk a jeho zdraví** - poznání sebe sama, poučení o zdraví, nemoci, prevenci, osobní hygieně, předcházení úrazů, umění ošetřit drobná poranění. Besedy k první pomoci, vycházky do přírody, dodržování pitného režimu. (Kompetence komunikativní, občanské, sociální a interpersonální).

Při strukturování aktivit vzdělávacího programu školní družiny můžeme také vycházet ze čtyř základních typů učení, jak je užívá UNESCO.

Učit se znát - získávat vědomosti, objevovat nové věci, analyzovat poznatky, dávat je do souvislostí, řešit problémy.

Učit se, jak na to - získávat různé dovednosti a návyky potřebné pro život, komunikovat..

Učit se žít společně - rozvíjet porozumění s jinými lidmi, osvojit si pravidla společenského chování, společně řešit problémy, pracovat jako člen týmu..

Učit se být - rozvíjet vnitřní kvality jednotlivce, pěstovat zdravý životní styl..

ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Strategie ŠVP školní družiny je konfigurována na období 3 let. Specifikuje rozdílnost a náročnost práce podle jednotlivých ročníků, tedy fyzické a psychické zdatnosti.

Časový plán je konkrétně rozpracován v ročních tematických plánech pro jednotlivá oddělení na daný školní rok.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

ŠKOLNÍ DRUŽINA je vhodným místem

- pro zájmové vzdělávání účastníků
- pro regeneraci sil a relaxaci po školní vyučování
- pro posilování sebevědomí
- pro rozvíjení tvořivosti
- pro vzájemnou komunikaci mezi sebou
- pro komunikaci vychovatelek a rodičů

Školní družina ve spolupráci se školou svými činnostmi přispívá k rozvoji těchto klíčových kompetencí:

1. **Kompetence k učení** - učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích.
2. **Kompetence k řešení problému** - všímá si dění a problémů a řeší je, rozlišuje správná a chybná řešení, vymýšlí nová řešení, započaté činnosti dokončuje.
3. **Kompetence komunikativní** - ovládá řeč, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně, vyjadřuje se vhodně formulovanými větami.
4. **Kompetence sociální a interpersonální** - samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, dokáže se prosadit i podřídit, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.
5. **Kompetence činnostní a občanské** - učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k svým úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, dbá na bezpečnost a zdraví své i druhých.

6. **Kompetence k trávení volného času** - orientuje se v možnostech správného využití volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy a koníčky v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku na využití volného času.

VÝCHOVNÉ ČINNOSTI se zaměřují na tyto základní oblasti:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- posilování komunikačních dovedností
- odpovědnost za své chování
- ovládání negativních citových reakcí
- poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině
- nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování
- formování životních postojů

Výchova ke zdravému životnímu stylu

- výchova k odpovědnosti za svou osobu
- výchova k odpovědnosti za své zdraví
- výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim
- dodržování osobní hygieny
- posilování tělesné zdatnosti
- rozvíjení tělesné stránky osobnosti, citové vazby

Posilování komunikačních dovedností

- kultivace slovního i mimoslovního projevu
- rozvíjení slovní zásoby, schopnosti vyjádřit se
- schopnost naslouchat
- uplatnění se v kolektivu, kulturní život

Odpovědnost za své chování

- řešení různých situací
- pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností, postojů
- důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality
- posilování schopnosti hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování

Ovládání negativních citových reakcí

- vypořádat se se stresem
- řešení životních situací
- vyrovnávat se s nedostatky a neúspěchy

Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině

- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- posilování pozitivního myšlení
- objektivní hodnocení činnosti každého účastníka
- vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny
- temperament, postoje a hodnoty

Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

- možnost vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně-vzdělávací práce ŠD
- tohoto cíle dosahovat specifickými, od školního vyučování výrazně odlišnými prostředky
- přinášet nové podněty, obohacovat poznatky

Formování životních postojů

- vytváření společensky žádoucích hodnot
- vytváření základů právního vědomí
- úcta, porozumění, tolerance
- schopnost a ochota pomoci
- vytvoření vlastního sebevědomí
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- prevence sociálně patologických jevů (drogy, alkohol, kouření, delikvence, šikanování, vandalismus, násilné chování, rasismus)
- podobnost a odlišnost lidí, rozdíly v prožívání, myšlení, jednání

Ve Větrní dne: 1. 9. 2022

Vypracovala: Iva Kotousová (vedoucí vychovatelka školní družiny)